

Aggiornamento / Dnešek

Heslo „aggiornamento“ lze chápat různým způsobem, a podle toho je možno je považovat za užitečné, platné, šťastné – nebo naopak na zavádějící, neplatné a nešťastné. Nešťastné by bylo pochopení onoho „zdnešnění“ ve smyslu jakéhosi přizpůsobení dnešku ve smyslu nějakého vnějšího nátěru, jehož úspěšnost by bylo možno měřit kvantitativně. To by bylo jen přizpůsobení módě, eventuelně (kralicky) „připodobňování světu tomuto“. Takto redukováno by ovšem prozrazovalo jistou vadnost myšlení samotného interpreta, spočívající v tom, že – ať s pozitivním nebo negativním předznamenáním – je dnešek ponechán dnešku, že není chápán ani s ohledem na včerejšek, ani – a to zejména – s ohledem na zítřek a na budoucnost vůbec. Každý dnešek je totiž jednak následkem včerejších setrvačností, ale také vždy novým navazováním na „to pravé“, k němuž se můžeme i dnes aktivně hlásit, „protestující“ proti všemu „nepravému“, které na nás z minulosti tlačí a doléhá. Ale vedle toho obojího je dnešek také a dokonce především dnem „toho nového“, které přichází z budoucnosti a na němž (a vůči němuž vstříc) se rozráží veškerá tradice, ať už založená na setrvačnosti nebo na pečlivě zdůvodňovaném aktivním navazování, protože vše co bylo, dobré i špatné, je na každý den, tj. v každém „dnešku“, postaveno pod otazník, problematizováno a váženo, zda se snad neukáže i to nejlepší, nač tradičně a s velkou hrdostí navazujeme, jako něco „nepravého“. Protestantismus a jeho protestování nesmí být redukováno a vlastně trivializovaně chápáno jako kritika oněch pouhých setrvačností, ale také a dokonce především jako hluboká a vzdělaná kritika všech těch tradic, které jsou třeba už dlouho považovány za „ty pravé“.

Mojžíšské zákony se přece mohly – a dlouho právem – dovolávat božské autority. A přece Ježíš neváhá říci, že jsou tím, co „bylo říkáno starým“, zatímco on klade před své posluchače požadavky nové, jiné: „ale já pravím vám“. Ostatně důraz na to „nové“ je starší, Ježíš na to jen navazuje, totiž na to „nové“, co přichází, ačkoliv to „oko lidské nevidalo a ucho neslýčalo“, a tudíž není žádným návratem zpět, k nějakým počátkům, nýbrž naopak nikdy neustávající pobídkou k dalším krokům, k cestě dál, do neznáma (Abramovi bylo za spravedlnost, tj. za „to pravé“, co měl učinit, počteno právě ono „vyjítí do neznáma“). Zajisté nejde o pseudonovinky jepičí povahy, nýbrž o nové v dlouhodobých perspektivách. Ale právě proto, že v dlouhodobých, nesmíme se nikde zastavit, abychom tam jednou provždy spočinuli. Myšlenka „nekonečného pokroku“ (a tedy i nekonečné změny) je dobře křesťanská (a jako první ji vyslovil asi řecký církevní otec Řehoř z Nyssy). A tato myšlenka je v soulase s vizí poslední knihy NZ, totiž že nová musí být nejen celá země, ale i samo nebe.

(Praha, 980107-2.)